

Hruška plánka Stromom roka 2007

Víťazom celoslovenskej ankety Strom roka 2007 sa stala hruška plánka zo Zvolenskej Slatiny. Na 2. mieste sa umiestnil platan východný z Kyneka neďaleko Nitry a na 3. mieste brest horský zo Zákamenného na Orave. Cieľom ankety je upozorniť na význam zelene v našom živote, vzbudiť záujem ľudí o životné prostredie a jeho ochranu. Do uzávierky ankety, ktorú vyhlásila Nadácia Ekopolis a Regionálne environmentálne centrum (REC) Slovensko, prišlo 61 nominovaných stromov z celého Slovenska. Spomedzi 23 druhov bola najpočetnejšie zastúpená lipa, dub, platan a vrb. Nechýbalo exotické ginko dvojlaločné

zachránené pred výrubom alebo 700-ročný tis obyčajný.

Z prihlásených stromov vybrala porota 12 finalistov, ktorých fotografie a príbehy boli uverejnené na webových stránkach organizátorov ankety. Za svoj strom mohli záujemcovia hlasovať od začiatku septembra do 17. októbra 2007 zaslaním sms, poštou alebo cez web.

Odmenu pre víťaznú hrušku plánku je odborné ošetrovanie vo výške 50 tisíc korún od členov ISA Slovensko a finančný príspevok 10 tisíc korún na úpravu jej okolia. Stromy, ktoré sa umiestnili na 2. a 3. mieste získali rovnako po 10 tisíc korún. Knižnými poukážkami v hodnote 3 tisíc

korún boli odmenení nominujúci prvých troch stromov a dvaja hlasujúci.

Anketa Strom roka 2007 nadväzuje na tradíciu tejto súťaže, ktorej vyhlasovateľom bol od roku 2003 REC Slovensko, MV SZOPK v Bratislave a ISA Slovensko (International Society of Arboriculture). Strom roka 2007 je súčasťou grantového programu Nadácie Ekopolis Ľudia pre stromy, ktorý podporuje skvalitňovanie životného prostredia výsadbou drevín alebo ich záchranou. Jeho generálnym partnerom je už druhý rok Skupina Skanska v SR.

(Zdroj: Nadácia Ekopolis)

Strom roka 2007 - hruška plánka, Zvolenská Slatina (Boroviny - Krvavník)

Celkový počet hlasov: 2 191, nominovala ju Ing. Marcela Boleková. Parametre: obvod kmeňa: 302 cm (ostatné neuvedené).

Hruška rastie pri osade Boroviny, na starej ceste medzi Zvolenským zámkom a Viglašským hradom, blízko brodu cez potok Borovianka. Jej plody, malé hrušky hniličky, sú obľúbenou pochúťkou pre srnčiu a jeleniu zver žijúcu v blízkych kopcoch Gorovec a Chabovec.

2. miesto: platan východný, Nitra - Kynek (park pri kaštieli v Kyneku)

Celkový počet hlasov: 987, parametre: výška 25 m, obvod kmeňa 6 - 7 m, vek 280 - 300 rokov.

Ide o jedinečný solitér, ktorý rastie na rozľahlej lúke pred kaštieľom a dominuje celému okoliu.

Je súčasťou parku, ktorý začali vysádzať v roku 1694 Uzovičovci, noví majitelia pozemku.

3. miesto: brest horský, Zákamenné (lokality Kamenné - Florikova Jama)

Celkový počet hlasov: 932, parametre: výška 38 m, obvod kmeňa 4,15 m, vek 150 rokov.

Osamelo stojaci košatý brest rastie pri chodníku na Kamenný vrch. Kmeň sa nízko nad zemou rozkonáruje na hrubé, stočené konáre. K starému stromu, ktorý už z diaľky dominuje na širokej lúke, sa viažu spomienky a príbehy miestnych obyvateľov. Strom je ojedinelým svojho druhu v širokom okolí.

Čarovníky sú vzácnym dielom náhody

Zakrslé ihličnany sa postupne stávajú hitom aj u nás. Sú vyhľadávaným spretrením záhradnej a parkovej zelene. Málokto však vie, že podobné drevíny rastú ako dielo náhody aj vo voľnej prírode, vysoko v korunách stromov. V Škôlkárskom stredisku Drakšiar neďaleko Beňuša na Horehroní ich volajú čarovníkmi. Pôvod tohto názvu je tak trochu neznámy a vyplynul z ľudového pomenovania zvláštného výrastku na strome, ktorý nezodpovedá jeho prirodzenému tvaru. Ide o novotvar a jeho vznik sa pripisuje náhodnému zásahu bleskom, pôsobeniu virózy, rakoviny alebo mechanickému poškodeniu kmeňom alebo konármi susedného padajúceho stromu. Tieto vplyvy výnimočne zasiahnu až do genetických štruktúr a novotvar zostáva na strome natrvalo a dedične. Môže mať tvar gule, podušky alebo previsnutý vzhľad. Prvé informácie o čarovníkoch údajne získali lesníci z bratislavskej bo-

tanickej záhrady a v Škôlkárskom stredisku Drakšiar sa ich pestovaním zaoberajú najmenej štyri roky. V príro-

dzenom prostredí rastú zakrslé čarovníky najčastejšie na ihličnatých stromoch ako sú smrek, borovica a smrekovec. Zriedkavejšie sa však vyskytujú aj na listnáčoch. Vrúbľa sa získava v zime zo stromov na miestach ťažby. Lesníci urobili v tomto smere potrebnú osvetu, aby ich drevorubači na náhodný nález čarovníka upozornili. Výhodnejším je však nález takého novotvaru na živom stojacom strome, čo umožňuje odobrať z neho vrúbľa opakovane. Tie sa preštepia do podplníka a výsledkom je zakrslý stromček s vlastnosťami čarovníka na strome. Ak sa potom v ďalšom vývoji nezmení na prirodzený strom ani po viacerých rokoch, možno ho prihlásiť do medzinárodnej evidencie zakrslych ihličnanov a dokonca môže mať aj svoje meno.

Vedúci Škôlkárskeho strediska Drakšiar Igor Leitner pri zakrslych stromčekoch

Peter Farárik
Foto: autor